

UNIVERSITETET I BERGEN
Institutt for filosofi og førstesemesterstudier

FoF-bulletin

Nyhetsbrev fra Institutt for filosofi og førstesemesterstudier

Nr. 4/2009

Oktober 2009

Instituttleders hilsen

Den filosofiske tradisjonen er - som alle vet - svært mannsdominert, i den forstand at de aller fleste tekstene i den filosofiske kanon er skrevet av menn, og til dels for menn. Til tross for en generell likestillingstrend i academia, og til tross for at feministisk filosofi i løpet av de siste 20-30 årene har rukket å bli en relativt anerkjent filosofisk retning, kan det se ut til at integreringen av kvinner har gått langsommere i filosofi enn i de fleste andre universitetsfag, og av en eller annen grunn enda langsommere i Norge enn i mange andre land. I Bergen ser integreringen av kvinner i filosofi ut til å gå spesielt langsomt: ved FoF er det en svært skjev kjønnsbalanse blant fast vitenskapelig ansatte, i første rekke på fagstudiet, men også på førstesemesterstudiet. Med tanke på fremtidig rekruttering av kvinner i vitenskapelige stillinger er det bekymringsfylt at den skjeve kjønnsbalansen gjenfinnes blant stipendiatene og - om enn i noe mindre grad - blant våre masterstudenter.

Vi som er kvinner i vitenskapelige stillinger ved FoF, trives godt! Det

hender imidlertid at noen av oss kan føle seg en smule isolert, og det er nå tatt initiativ til å etablere et Nettverk for kvinnelige filosofer i Bergen. Vi har fått støtte fra Universitets- og høyskolerådet, og vi skal ha vår første samling på Alver hotell 20. - 21. november. På samlingen blir det deltakere både fra alle grupper ansatte og fra masterstudenter og bachelorstudenter. Dette ser vi frem til!

Vigdis Songe-Møller

Studentøkning!

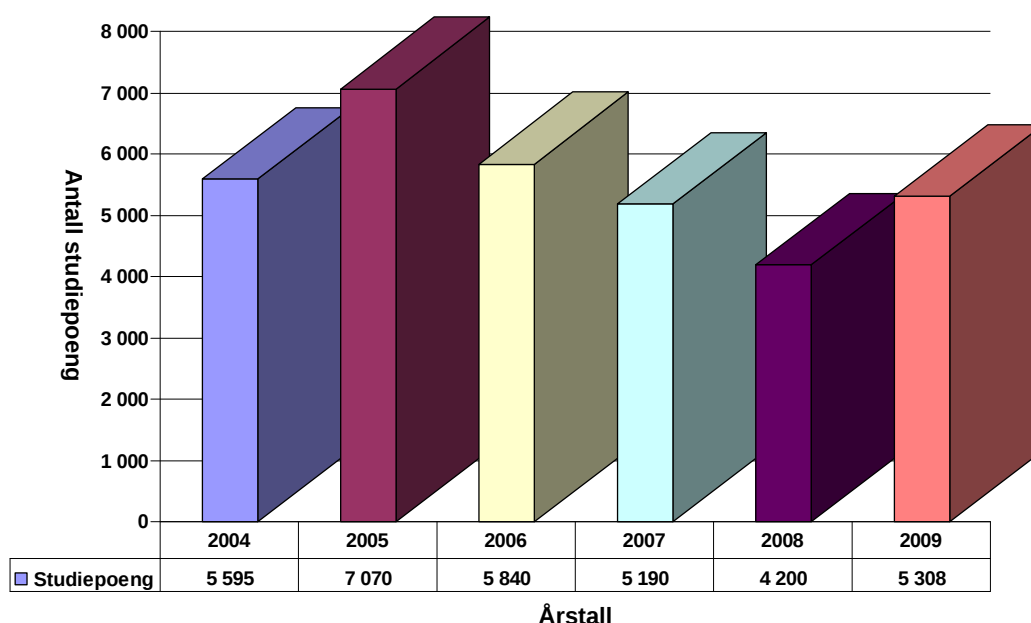
Det er mye som tyder på at den sterke nedgangen i studenttall som instituttet opplevde etter innføringen av kvalitetsreformen ikke bare har stanset opp, men faktisk er i ferd med å snu. Fra 2009 ser det ut til at studenttallet på fagstudiene er økende for første gang på flere år. I noen grad skyldes økningen opprettelsen av årsstudium i filosofi, men det er ikke hele forklaringen.

I øyeblikket er det 182 registrerte studenter ved instituttets fagstudier, 42 av disse er registrert som årsstudenter.

Det er særlig kursene IDH201 (Politisk idéhistorie), FIL113 (Samtidsfilosofi) og et par av de åpne emnene på 200-nivå som har høye studenttall i dette semesteret, førstnevnte hele 63 oppmeldte studenter. Et par av de åpne emnene på 200-nivå har også

høye studenttall. Om vi ser på studiepoengsproduksjonen de siste årene, og stipulerer grovt høstens produksjon, får vi følgende utvikling i perioden 2004-2009:

Studiepoengsproduksjon 2004-2009

Ved førstesemesterstudiene har vi også hatt en markant økning i forhold til fjoråret. På *Examen philosophicum* vil det dette semesteret bli avholdt 198 kurs (inkl. 22 forelesningsrekker), med i alt 2 597 studenter.

Totaltallet i 2009 blir dermed på 206 kurs og 2 691 studenter. Dette er en økning på 140 studenter, eller ca. 5,5 % i forhold til fjoråret. En økning som altså har skjedd ved å øke kursporteføljen med bare 2 kurs fra i fjor.

Ved *Akademisk skriving* er det 606 oppmeldte studenter dette

semesteret, fordelt på i alt 19 grupper. Dette er en økning på hele 40 % i forhold til fjorårets høstsemester.

Ved *Språk og kommunikasjon* er det 325 oppmeldte studenter fordelt på 10 grupper, noe som for øvrig er det høyeste tallet i dette årtusenet.

Tekst og kultur har i dette semesteret 295 studenter fordelt på 9 grupper.

Undervisningstilbudet for vårsemesteret 2010

Undervisningstilbudet for vårsemesteret 2010 er mer eller mindre klart, i alle fall selve kursporteføljen:

UNDERVISNING VÅR 2010	
FIL111	Filosofiske grunnspørsmål i filosofihistoria
FIL112	Klassiske filosofiske tekster. Fortolkning og argumentasjon
FIL105/226	Innføring i sinnsfilosofi
FIL222A/B	Miljøfilosofi
FIL224	Filosofisk estetikk
FIL225	Politisk teori
FIL304/FILO350	Prosjektoppgave master
IDH101	Sentrale brytninger i den europeiske idéhistoria
IDH102	Idéhistorie - teori og metode
ÅPNE EMNER (200- & 300-NIVÅ)	
* Transcendentalfilosofi i analytisk tapning - Strawsons klassiker <i>Individuals</i>	
* Religionsfilosofi	
* The linguistic turn in the 20 th century Philosophy	
* Hegel's phenomenology (engelsk)	
* Filosofisk antropologi	
* Platons filosofi	
* Moderne klassikere i analytisk filosofi	
DIDAFIL2	Filosofisk fagdidaktikk

Nye masterstudenter

I dette semesteret ble det tatt opp 14 nye masterstudenter i filosofi. Det er:

Gunnar Bakken-Sørensen
Christian Evensen
Kristian Varden Gjerde
Eirik Kobbeltveit
Jørn Erik Kolding
Øyvind Madsen
Linda Marie Hvaal McGuffie
Sabrina Miodini
Hans Christian Rasmussen
Vegard Rivenes
Ellen Vikersveen
Morten Wasrud
Mark Thomas Young

Vi ønsker de nyslåtte masterstudentene velkommen!

Nytt instituttråd - og nye utvalg

Etter vedtak i Universitetsstyret før sommeren ble styringsmodellen på institutt- og fakultetsnivå justert. Konsekvensen for instituttene er først og fremst at instituttrådene har fått betydelig utvidet vedtaksfullmakt, og vil delvis - i gavnet - fungere som et styre. Instituttleder vil imidlertid også fungere som rådets leder.

Det nye instituttrådet ved FoF er nå valgt og har allerede hatt sine første møter. Det består av: Vigdis Songe-Møller (leder), Eivind Kolflaath, Claus Huitfeldt, Ole Martin Skilleås, Paola deCuzzani, Gro Rørstadbotten (fra de faste vitenskapelig ansatte), Gunnar Karlsen (fra de midlertidig ansatte), Kirsten Bang (fra de administrativt ansatte), Lars Olai Schanche Olsen, Oda Elisabeth Wiese Tvedt og Øyvind Baste Agdestein (studentrepresentanter). Administrasjonssjefen fungerer som rådets sekretær.

I rådets første møte ble det nedsatt en arbeidsgruppe som skulle vurdere delegasjon og utvalgsstruktur i lys av nyordningen, og den har nå levert sin innstilling. De viktigste anbefalingene her var:

- 1) Instituttrådet beholder de fullmaktene som er nedfelt i normalreglementet fra Universitetsstyret
- 2) Det nåværende undervisnings- og internasjonaliseringsutvalget splittes i to utvalg: Et utvalg for fagstudiene og et utvalg for førstesemesterstudiene.
- 3) Forsknings- og formidlingsutvalget får noe justert sammensetning og mandat.

Instituttrådet har nylig behandlet innstillingen, og sluttet seg i all

hovedsak til arbeidsgruppens konklusjoner.

Justeringer i Ex. phil.-tilbudet

Instituttet har det siste året gjort flere fremstøt for å synliggjøre de reelle omkostningene ved seminarmodellen, og inneværende år har vi fått en særskilt ekstrabevilgning fra universitetsledelsen på 700 000, i tillegg til 300 000 i kompensasjon for noe høyere studenttall.

Vi har nå godt håp om at budsjetttrimmen for Ex. phil.-tilbudet skal nærme seg det realistiske i 2010.

Vi er likevel avhengig av å gjøre visse justeringer i tilbudet i 2010, og det er satt ned en arbeidsgruppe for å gjennomgå tilbudet med siktemål om å justere omfanget av undervisning og/eller veiledning uten at kvalitetsnivået blir for skadelidende.

Arbeidsgruppen består av Konrad Rokstad (leder), Eivind Kolflaath, Rune J. Falch, Gro Rørstadbotten. Det er ventet at de leverer sin innstilling om en måneds tid.

Som kjent er vi også inne i en prosess der vi skal tilsette ytterligere 7 universitetslektorstillinger (60 %). Bedømmelseskomitéens innstilling er nå ferdig og sendes søkerne i disse dager. Bedømmelseskomiteen har bestått av Bjørn Holgernes, Ståle Gundersen (UiS) og Marianne Solberg (UiT), med Rune Falch som administrator.

Vi venter at tilsetting i disse stillingene vil skje i fakultetsstyremøte i januar, etter prøveforelesninger og intervjuer.

Durhamseminaret 2009

I år var det FoF sin tur til å arrangere årets Durhamseminar, som gikk av stabelen mandag 28. og tirsdag 29. september. Dagene bød på både Faglige og sosiale arrangementer, bl. a. en høyst vellykket tur til Fløyen

Faglig fikk vi til både interessante og varierte innlegg. Deltakerne fra Durham er alle PhD-studenter, mens det fra FoF deltok fire masterstudenter og en PhD-kandidat.

Noen av drivkreftene bak årets Durham-konferanse, studentene Lars Olai Schanche Olsen og Clemet Askheim.

Tittel på innleggene fra våre egne var:

- * Clemet Askheim: "The dialectics of violence"
- * Duncan Proctor: "Particularism and the transcendental justification of morality"
- * Simen Ulsaker: "Neoliberalism and subject formation"
- * Lars Olai Schanche Olsen: "On how language is both opening and closing"
- * Hein Berdinesen: "Transcendental Philosophy and Fundamental Ontology"
- * Torstein Krossnes: "The Concept of Truth in the Philosophy of Hans-Georg Gadamer"

Vi takker alle deltakerne for vel gjennomført seminar også i år!

Fenomenologi-konferanse

24.-25. september ble konferansen "The Genesis of Phenomenology - From Husserl to Merleau-Ponty" avholdt her i Bergen, bl. a. til minne om Edmund Husserls 150-årsdag. Keynote speaker var professor Ronald Bruzina ved University of Kentucky, regnet blant de fremste Husserl-fortolkere i dag. Hans foredrag hadde tittelen "Intentionality, temporality and the constitution of the world".

Professor Ronald Bruzina

Blant konferansens øvrige bidragsytere var - selvsagt - Konrad Rokstad, som hadde åpningsinnlegget "The Historicity of Body and Soul". I tillegg snakket Egil Olsvik om "Husserl and the 'essence' of human nature - ideas pertaining to Phenomenological anthropology and to a phenomenological psychiatry?", Johannes Servan foredro om "On Fink and the concept of the World", Hein Berdinesen hadde innlegg om "Heidegger's Phenomenological Interpretation of Kant's Critique of Pure Reason" og Ane Aarø avsluttet konferansens andre dag med "Merleau-Ponty's Concept of Nature and the Ontology of the Flesh".

Nasjonalt fagrådsmøte

16. oktober ble det årlige fagrådsmøtet for filosofi og idéhistorie avholdt her i Bergen.

Blant sakene denne gangen var spørsmålet om en nasjonal forslerkole i filosofi, nominasjon til publiseringskanaler på nivå 2 og nasjonal filosofikonferanse i 2011.

I førstnevnte sak støttet både universitetene i Trondheim og Tromsø tanken om en nasjonal forskerskole, mens universitetet i Oslo ikke hadde noe klart standpunkt i møtet. Vedtaket ble at det arbeides videre med problemstillingen fra fagrådsledelsen sin side, særlig de finansielle og organisatoriske spørsmålene.

I saken om endringer av publiseringskanaler ble det vedtatt å flytte tidsskriftene *Journal of Consciousness Studies* og *Midwest Studies in Philosophy* fra nivå 1 til nivå 2, mens tidsskriftene *Studies in Contemporary Phenomenology* og *Controversies* utgår (fra nivå 1). Blant forlagene fikk *mentis Verlag* opprykk til nivå 2.

I samme sak ble det vedtatt å nedsette en nasjonal komité for å vurdere hele listen grundig foran neste års fagrådsmøte. Denne består av Thomas Krogh (UiO), Sven Arntzen (HiT), Jonathan Knowles (NTNU) og Anita Leirfall (UiB).

På agendaen fant vi også en sak om en mulig norsk nasjonal konferanse i filosofi og idéhistorie, der initiativtakerne ved Universitetet i Stavanger presenterte tanker og foreløpige planer for en slik. Det ble vedtatt å avholde en konferanse i 2011 (juni eller august), og

planleggingen vil skje i samarbeid mellom miljøet ved UiS og fagrådslødsen.

FoF på forskningsdagene

Også på årets forskningsdager var FoF representert, og også denne gangen var det Egil Olsvik som var initiativtager til stasjonen "Jorden", med sterk assistanse fra Trygve Lavik og Hein Berdinesen.

Egen reportasje om dette kan leses på denne lenken:

<http://www.uib.no/form/nyheter/2009/09/filosofisk-redningsaksjon>

Egil Olsvik og universitetets rektorat ved "Jorden".

FoF gratulerer med arrangementet!

FoF-student i Universitetsstyret

Espen Dragstmo, som nylig har påbegynt sine masterstudier i filosofi, er valgt inn i Universitetsstyret som representant for studentene i denne perioden.

Vi gratulerer med vervet!

Studentrepresentantene Espen Dragstmo og Ingrid Ballo ved åpningen av det akademiske året.

FoF 50 år: Jubileumsfest

Tirsdag 1. september ble instituttets 50 års jubileumsfest avholdt i Grand sine selskapslokaler, med et musikalsk preludium besørget av instituttinterne krefter: Hein Berdinesen, Claus Hallberg, Trygve Lavik og Kjetil Skjerve.

Instituttleder Vigdis Songe-Møller holdt velkomsttalen akkompagnert av et utvalg med lysbilder fra instituttets historie. Åpningssekvensen ble rundet av med Sidsel Aamodt sin gjennomgang av hovedlinjene i institutthistorien.

Til bords var det vel 60 gjester, som i tillegg til vått og tørt fikk høre taler fra Gunnar Skirbekk og Kjell S. Johannessen (om instituttets tidlige historie), Kjell Soleim holdt videre innlegg om "Tiden og revolusjonen", mens Hans Marius Hansteen og Gro Rørstadbottn snakket om sine erfaringer knyttet til ex.phil. Atle Måseide avrundet festmiddagen med et fornøyeleg innlegg om

"Uvitskaplege observasjonar av livet ved Filosofisk institutt".

Æresgjester ved jubileet var Knut Erik Tranøy (med kone Eva) og Jakob Meløe, henholdsvis instituttets første professor og universitetslektor.

I forbindelse med jubileet har Sidsel Aamodt forfattet et jubileumsskrift med hovedvekten på instituttets tidlige historie. Skriftet kan lastes ned fra nettsidene våre:

<http://www.uib.no/fof/nyheter/2009/09/institutt-for-filosofi-og-forstesemesterstudier-fyller-50-aar>

Høy aktivitet i Wittgensteingruppen

Aktivitetsnivået i Wittgensteingruppen er høyt for tiden. Fredag 13. november inviteres det - i samarbeid med *Centre de coopération franco-norvégienne en sciences sociales et humaines (MSH, Paris)* - til Workshop om "The study of signs and contemporary questions on human nature" her i Bergen. Her tas det sikte på å belyse spørsmålet om hvorfor studiet av tegn og mening ikke har vært mer framtrædende i kulturstudier. Blant bidragsyterne finner vi Jacques Coursil (Cornell) og Clarisse Herrenschmidt (Univ. de Paris 8), i tillegg til Arild Utaker, Kevin Cahill, Claus Huitfeldt og Alois Pichler.

Den 3. og 4. desember vil dessuten Nordisk nettverk for Wittgensteinforskning arrangere workshop i ved Det norske instituttet i Roma med temaet *Wittgenstein og filosofisk psykologi*. Charles Travis (London), Katherine Morris (Oxford), Eva Piccardi (Bologna) og Alberto Emiliani (Helsinki) vil holde innlegg her.

På toppen av dette skal det snart arrangeres en fransk-norsk konferanse i Wien.

Vel gjennomført Athen-kurs

Også i år ble det avholdt filosofikurs på 200-300-nivå i Athen - i perioden 24. august - 25. september. *Athens Center* var stedet i år og Knut Ågotnes var arrangør og kursholder. Det var *Platons filosofi* som var temaet denne gangen: Dialogene Ion, Staten, Alkibiades(1) og Faidros ble grundig studert av de 9 studentene.

I tillegg til de boklige aktivitetene, ble det tid til ekskursjoner til Delphi, Olympia, Mykene og Epidauros. Naturligvis benyttet man også anledningen til å vandre i Sokrates' fotspor i Athen, inkludert en visitt til det man mener var stedet for *Akademias* plassering i det gamle Athen.

Takk til studenter og ikke minst kursholder for nok et vel gjennomført Athen-kurs!

Personalnytt

Nye ansatte

- Instituttet har i løpet av sommeren/høsten fått to nye ansettelser. Den første vil være velkjent for de fleste allerede. Det er *Elin Anita Elde*, som i en tosfret årrekke har vært tilknyttet vårt Examen philosophicum-tilbud. Hun har nå fått fast ansettelse som universitetslektor, i 60 % stilling.
- Den andre ansettelsen er *Øyunn Viken*, som har blitt fast ansatt som universitetslektor (50 %)

ved førstesemesteremnet *Tekst & kultur*, som FoF har det administrative ansvaret for.

Vi ønsker begge velkommen i de nye stillingene!

To nye professorer

Harald Johannessen og Lars Fr. Svendsen er etter vurdering tilkjent professorkompetanse, og blir dermed de henholdsvis 11. og 12. professorene ved instituttet. Vi benytter anledningen til å gratulere også her!

FoF/Falch - seriemester i fotball

FoF, representert ved Rune J. Falch, kan heretter titulere seg som seriemester i fotball! Det er "old boys"-laget til UBIL som nylig har stått for denne sportslige prestasjonen. I et av de mange seiersintervjuene sier spillende manager Falch at "...vi har operert med et svært begrenset budsjett, og dette viser at også i toppfotballen er det mulig å komme langt med små ressurser".

Hele intervjuet, og ikke minst bilde av seierslaget, finner man mer om ved å følge denne lenken:

<http://www.bio.uib.no/internesider/BIOINFO/2009/info35-2009.pdf>

Nye publikasjoner

Publikasjonsaktivitetene har tatt seg opp igjen siden sist. Her er det som har blitt meldt inn:

Huitfeldt, Claus; Sperberg-McQueen, C.M.; Marcoux, Yves.
"Markup Meaning and Mereology".
Balisage Series on Markup Technologies 2009; Volum 3.

Marcoux, Yves; Sperberg-McQueen, C.M.; Huitfeldt, Claus.
"Formal and informal meaning from documents through skeleton sentences: Complementing formal tag-set descriptions with intertextual semantics and vice-versa". *Balisage Series on Markup Technologies* 2009; Volum 3.

Sperberg-McQueen, C.M.; Huitfeldt, Claus; Marcoux, Yves.
"What is transcription?" (part 2).
Digital Humanities; 2009-06-22-2009-06-25

Skilleås, Ole Martin & Burnham, D.:
"The Phenomenology of Spirits", i
Whiskey and Philosophy, John Wiley & Sons 2009, s. 137-151

Skilleås, Ole Martin: "Wine as an Aesthetic Object", artikkel under trykking.

Sørli, Richard: "En anti-ortodoks lesning av Wittgensteins såkalte privatspråksargument", *Norsk filosofisk tidsskrift* nr.3/4, 2009

Sørli, Richard: "Critique of Pure Language" i N. Forsberg og S. Janson(red.): *Acknowledging Stanley Cavell*, Uppsala Philosophical Studies 56, 2009, ss. 97-122.

Karlsen, Gunnar: *Språk og argumentasjon for samfunnsvitere*, Fagbokforlaget 2009 (omarbeidet 2. utgave)

Lillebø, Jonas: "Espen Schaannings Foucault - Idéhistoriske intervensjoner i den norske Foucault-resepsjonen", *Agora* (2-3 2009).

Svendsen, Lars: "Hva er ondskap?", i *Impuls. Tidsskrift for psykologi*, 1/2009, s. 6-13.

Svendsen, Lars: "Forestillingen om rettferdighet", i *Aftenposten* 24.09.09.

Svendsen, Lars: "Hele livet i arbeid", i *Morgenbladet* 07.08.09, s. 20f.